

Häktespersonals bemötande mot en offentlig försvarare

Anmälan

AA hävdade i en anmälan, som kom in till JO den 8 mars 2004, att han blivit illa bemött av häktet Göteborgs personal. Han anförde därvid bl.a. följande. Han biträdde under 2003 och 2004 som offentlig försvarare en klient, BB. Denne var under tiden för rättegångarna, med visst uppehåll för placering i häktet Uddevalla, intagen i häktet Göteborg. I det sistnämnda häktet gällde särskilda tider för bl.a. advokatbesök. Detta medförde att han vid något tillfälle nekades att träffa sin klient samt att han inte innan huvudförhandlingen i hovrätten fick tillfälle att lämna in de kläder till BB som denne avsåg att bära. Han tilläts inte heller att överlämna BB:s kläder till den personal som beledsagade honom vid huvudförhandlingen. I efterhand fick han vetskap om att häktet Göteborg hade avsatt särskild tid för honom att lämna in kläderna. Något meddelande om denna möjlighet lämnades emellertid inte till honom trots att häktet hade hans mobiltelefonnummer. De särskilda tider som gällde för besök försvårade även utredande polismäns arbete. Dessa har berättat att de mitt under ett pågående förhör tvingats att avbryta eftersom besökstiden var slut. Häktespersonalen försvårade också hans telefonkontakter. Eftersom han ofta befinner sig i rättegång eller på diverse häkten, hade han främst telefonkontakter med sin klient via sin mobiltelefon. Denna ordning var godkänd av häktets säkerhetschef. Trots detta vägrade häktespersonalen ibland att låta honom kommunicera med sin klient, varför han fick påkalla hjälp från säkerhetschefen för att få önskad kontakt. Vid ett tillfälle vägrade personal på häktet t.o.m. att medverka till att utreda om han tidigare hade medgivits att få kommunicera med sin klient på mobiltelefon.

Utredning

Anmälan remitterades till Kriminalvårdsmyndigheten Göteborg Centrum. I remissvaret anförde kriminalvårdsmyndigheten, genom rättsvårdsinspektören CC, i huvudsak följande.

Besökstider

På häktet Göteborg tilläts intagna motta besökare enligt särskilda tider, se bilaga. En reglering av besökstiderna är nödvändigt av ordnings- och säkerhetsskäl samt med beaktande av personella resurser. Samtliga advokater i förevarande mål har

informerats om möjligheten att vid behov besöka klienterna även på andra tider. De har även upplysts om att sådana önskemål bör tillställas häktet med viss framförhållning på sätt att personalens arbetsscheman i möjligaste mån kan anpassas därefter. Besök utanför ordinarie tider har i inget fall förnekats av advokat när sådant önskemål framställts i rimlig tid. Det finns även möjlighet till besök efter häktets öppettider utan varsel, om förhållandena medger detta.

Vid aktuellt tillfälle framställde advokat AA önskemål om besök endast ett par minuter före besökstidens slut. Det fanns, med hänsyn till den korta framförhållningen, ingen möjlighet vid aktuell tidpunkt att omdisponera personalen för att tillgodose AA:s önskemål utan att äventyra ordningen och säkerheten på häktet. Det inträffade skulle kunna förebyggas genom att AA kontaktade häktet inför sitt planerade besök.

Det har i ärendet inte framkommit några uppgifter som bekräftar AA:s påstående att häktet vid besökstidens slut ”slängt” ut poliser under pågående förhör. Inte heller dennes påstående att kraftig kritik i aktuellt ärende framförts av polis, åklagare och andra advokater kan bekräftas.

Myndigheten finner att häktets ordningsregler i samband med besök är i enlighet med gällande bestämmelser samt bedömer att servicenivån är tillfyllest utifrån tillgängliga resurser.

Telefonkontakt

Den intagne förflyttades från häktet Uddevalla till häktet Göteborg inför huvudförhandlingen. Kommunikationen mellan häktena har varit något bristfällig avseende möjligheten för den intagne att kommunicera med AA via dennes mobiltelefon. Det har därvid uppstått viss osäkerhet med hänsyn till den restriktivitet som särskilt gäller mobiltelefonsamtal. AA har haft möjlighet att kommunicera med sin klient vid behov, med ett undantag. Häktet har vid detta tillfälle agerat felaktigt, vilket beklagas. Berörd personal har informerats om gällande bestämmelser och myndigheten utgår från att detta inte kommer att upprepas.

Överlämnande av kläder

Av ordnings- och säkerhetsskäl har häktet reglerat under vilka tider föremål kan inlämnas till de intagna, se bilaga. Inlämning kan också ske under andra tider om omständigheterna medger detta. I aktuellt ärende har kläder till den intagne inte mottagits av häktet på kvällen den 24 februari. Detta förfarande är i och för sig i enlighet med de regler häktet tillämpar. Det synes emellertid vara så att häktet med hänsyn till förhållandena i aktuellt ärende haft möjlighet att bättre kunna tillgodose AA:s önskemål vid aktuell tidpunkt.

Den omständighet att personalen inte mottog kläder i samband med domstolsförhandlingen bedömer myndigheten emellertid vara ett korrekt förfarande. Kläder som överlämnas till den intagne måste kontrolleras så att de inte innehåller något otillåtet föremål. Bevakningspersonal har i samband med domstolsförhandlingar till uppgift att tillse att den intagne inte avviker eller på annat sätt agerar otillbörligt. Det är i en sådan situation olämpligt och direkt felaktigt att motta föremål som överlämnas till den intagne. Enligt uppgift från medföljande personal har AA i samband med detta besked uttalat sig kränkande mot häktets personal. Han har därvid uttryckt sig mycket olämpligt med innebörd att personalen har bristande kompetens och intelligens. Detta är ett bemötande som inte kan accepteras.

Det noteras att häktet avsatt särskild tid för att AA skulle ha möjlighet att lämna kläder till den intagne. Av klagomålen framgår att denna information inte nått fram till AA. Detta påstående föranleder ingen ytterligare kommentar från myndighetens sida.

Myndigheten gör sammanfattningsvis bedömningen att advokat AA:s klagomål har sin grund i flera negativa samverkande faktorer som i huvudsak avser bristande

informationsutbyte och eventuellt felaktigt bemötandet från båda håll. Med tydlig information och god planering samt med respekt för olika yrkesroller kan brister av förevarande art förebyggas.

AA kommenterade remissvaret.

I beslut den 27 maj 2005 anförde *JO Nordenfelt* följande.

Bedömning

Jag vill inledningsvis framhålla vikten av att en häktad och dennes offentlige försvarare tillåts att ha de kontakter som krävs för att försvararen skall på bästa sätt kunna tillgodose sin klients intressen. Detta gäller såväl under förundersökningen som under efterföljande rättegångar.

Kriminalvårdsmyndigheten har vidgått att häktet Göteborg vid ett tillfälle felaktigt har förhindrat ett telefonsamtal mellan AA och dennes klient. Myndigheten kan inte undgå kritik för detta.

Vad gäller övriga händelser vill jag framhålla följande. Av 21 kap. 9 § rättegångsbalken framgår att försvarare för den som är anhållen eller häktad inte får förvägras att sammanträffa med honom i enrum. Enligt dåvarande justitieombudsmannen Anders Wigelius (se JO 1983/84 s. 134) innebär stadgandet att en försvarare inte ens kvällstid bör avvisas från häktet utan att ha fått träffa sin klient. Mot bakgrund av de speciella praktiska problem som uppstår på ett stort häkte och som har samband med tillgången på personal och säkerhetsfrågorna, var Anders Wigelius emellertid inte främmande för att man från häktets sida informerade advokaterna i området om att eventuella besök hos klienterna efter ett visst klockslag borde förämnas i så god tid att häktet kunde disponera sin personal med hänsyn därtill. Jag delar den uppfattningen. Jag vill dock understryka att den offentlige försvararen som nyss framgått har en i besökshänseende privilegierad ställning. Mot den bakgrunden är det rimligt att åtskillnad görs mellan besök av den misstänktes offentlige försvarare och andra besök, t.ex. av anhöriga. Jag ställer mig alltså tveksam till den typ av besöksregler – – –, som – uppenbarligen generellt – tillämpas vid häktet Göteborg.

I det aktuella ärendet står i nu aktuella avseenden uppgift mot uppgift. Ytterligare utredning framstår inte som meningsfull. Jag delar dock kriminalvårdsmyndighetens uppfattning att häktet, med hänsyn till förhållandena, borde haft möjlighet att bättre tillgodose AA:s önskemål om att lämna in sin klients kläder innan huvudförhandlingen i hovrätten påbörjades.